

24.10.2022

Asia/6

§ 704

Valtuutettujen Matias Pajula ja Mika Ebeling toivomusponnet nuorten aloitejärjestelmän kehittämistä

HEL 2021-012406 T 00 00 03

HEL 2022-005445, HEL 2022-005437

Päätös

Kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 3.11.2021 ja 13.4.2022 hyväksymien toivomusponnien johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnien ehdottajille sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunto Matias Pajulan toisesta toivomusponnista
- 2 Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunto Mika Ebelingin toivomusponnista
- 3 Nuorisoneuvoston lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ponnien ehdottajat

Otteen liitteet

Esitysteksti

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Käsitellessään nuorten aloitteita 3.11.2021 ja 13.4.2022 kaupunginvaltuusto on hyväksynyt seuraavat toivomusponnet:

"Kaupunginvaltuusto edellyttää selvitettävän mahdollisuutta kehittää nuorten aloitejärjestelmää tiiviissä yhteistyössä nuorisoneuvoston

kanssa keskittyen korjaamaan erityisesti niitä epäkohtia, jotka nuorisoneuvosto on nostanut esiin." (Matias Pajula, 3.11.2021)

"Kaupunginvaltuusto edellyttää selvittävän mahdollisuutta korjata nuorten aloitteisiin liittyvät ongelmakohdat, kuten kaupungin sisäisiin ohjeisiin liittyvät haasteet." (Matias Pajula, 13.4.2022)

"Kaupunginvaltuusto edellyttää selvittävän mahdollisuutta toteuttaa nuorisoneuvoston tekemät konkreettiset ehdotukset nuorten aloitejärjestelmän parantamiseksi." (Mika Ebeling, 13.4.2022)

Toivomusponsista on saatu kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan ja nuorisoneuvoston lausunnot. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan Matias Pajulan ensimmäisestä ponnesta antama lausunto on asian päätöshistoriassa ja muut lausunnot liitteinä.

Helsingin nuorten aloitejärjestelmä on otettu käyttöön vuonna 2015. Aloitteet tehdään Nuorten Helsinki -sivuston kautta tai sähköpostitse tai muuten kirjallisesti kaupungin kirjaamoon. Aloitteisiin vastaa joko pormestari tai sen toimialan apulaispormestari, jonka toimintaa aloite koskee. Toimialojen asiantuntijat laativat vastaamiseen tarvittavat selvitykset ja huolehtivat yhteydenotosta aloitteen tehneeseen nuoreen. Tämän jälkeen kaupunginkanslian asiantuntijat valmistelevat pormestarin tai apulaispormestarin vastaukset toimialoilta saatujen selvitysten perusteella. Tehdyt aloitteet ja niihin annetut vastaukset viedään valtuuston tietoon kaksi kertaa vuodessa.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan nuorisopalvelut ja kaupunginkanslia ovat yhdessä laatineet ohjeen nuorten aloitteiden valmistelijoille. Ohjeella on pyritty lisäämään osaamista ja ymmärrystä nuorten aloitejärjestelmästä. Ohjeen mukaan vastauksesta tulisi käydä ilmi aloitteen johdosta tehdyt tai suunnitellut toimenpiteet ja perustelut asian ratkaisulle, silloinkin, kun aloitteessa ehdotettua asiaa ei voida toteuttaa. Lisäksi vastauksessa tulisi kertoa, mistä aloitteen johdosta tehtyjä toimenpiteitä pystyy seuraamaan ja miten nuori voi mahdollisesti osallistua asian jatkokehittämiseen tai toteuttamiseen.

Nuorten aloitteiden kohdalla on ensiarvoisen tärkeää, että aloitteen tekijä tuntee tulevansa kuulluksi. Ohje suosittaa, että asiaa selvittävä asiantuntija on mahdollisimman pian yhteydessä aloitteen tehneeseen nuoreen ja keskustelee tämän kanssa joko aloitteen toteuttamisen tavasta tai mahdollisista vaihtoehtoisista keinoista edistää aloitteessa ehdotettuja asioita. Tällä pyritään varmistamaan, että vastausta valmistellaan oikeaan kysymykseen. Ohjeessa kehoitetaan myös kiinnittämään huomiota aloitteen tekijän ikään ja vastauksen selkeyteen.

Nuorten aloitejärjestelmään on kohdistunut paljon kehittämispaineita niin nuorilta, päättäjiltä kuin viranhaltijoiltakin. Haasteet liittyvät aloitteiden käsittelytapoihin, vuorovaikutuksen puutteeseen, käsittelyprosessin läpinäkymättömyyteen, aloiteverkkosivun toimimattomuuteen sekä aloitejärjestelmän huonoon tunnettuuteen. Nykyinen käsittelyprosessi on monivaiheinen, hidas ja sisältää paljon manuaalista työtä.

Nuorisoneuvosto on lausunnossaan todennut, että se on vuosien ajan tuonut esille aloitejärjestelmän toimimattomuutta. Erityisesti keväällä 2022 nuorten aloitteiden valtuustokäsittelyn yhteydessä nuorisoneuvosto painotti tarvetta kehittää järjestelmää. Nuoret ovat tyytymättömiä aloitteiden pitkään käsittelyaikaan ja vähäiseen vuorovaikutukseen aloitteiden käsittelyn aikana. Ohje aloitteisiin vastaamisesta ei ole aina tavoittanut vastauksen valmistelijaa ja vuorovaikutus aloitteen tekijän kanssa on jäänyt vähäiseksi.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan nuorisosaosto seuraa nuorten aloiteoikeuden toteutumista vuosittain. Nuorten vaikuttamismahdollisuuksien toteutumista on arvioitu myös tarkastuslautakunnan vuoden 2020 arviointikertomuksessa, jossa annettiin toimenpidesuosituksia nuorten aloitejärjestelmää koskien.

Arviointikertomuksen suositusten mukaisesti kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala ja kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tiivistävät yhteistyötään nuorten vaikuttamismahdollisuuksien tuomisessa osaksi koulujen ja oppilaitosten toimintaa ja opetusta. Kaupunginkanslian tehtävänä on yhdessä toimialojen kanssa varmistaa, että toimialoilla vastauksia valmistelevat ovat vuorovaikutuksessa aloitteen tekijän kanssa. Samalla tarkastuslautakunta suosittelee koko aloiteprosessin keventämistä.

Nuorten aloitteisiin liittyvät ongelmakohdat on siten tunnistettu ja järjestelmän kehittäminen on käynnissä. Nuorten aloitteita koskeva palvelumuotoiluprosjekti on toteutettu vuoden 2021 alussa kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla. Sen avulla on muodostettu kokonaiskuva aloitejärjestelmän nykytilasta ja roolista nuorten vaikuttamisen kokonaisuudessa ja luotu suuntaviivat järjestelmän kehittämiseksi. Tarkastuslautakunnan suositusten perusteella nuorisoneuvoston ehdotuksia on ainakin osin mahdollista toteuttaa.

Nuorten aloitejärjestelmä on vain yksi osa laajempaa nuorten vaikuttamisen kokonaisuutta, jonka keskeisenä periaatteena on vaikuttamisen tapojen monimuotoisuus. Helsingin lasten ja nuorten osallisuussuunnitelman tavoitteena on, että jokainen lapsi ja nuori kokee osallisuutta ja uskoo mahdollisuuksiinsa vaikuttaa. Helsinkiin on vasta perustettu lasten ja nuorten osallisuuden ohjausryhmä, jonka tehtävänä on edistää

24.10.2022

Asia/6

kaupunkitasoisesti lasten ja nuorten osallisuuden vahvistamista ja vaikuttamistoiminnan yhteensovittamista.

Nuorten aloitteiden uudistamistyöstä vastaa tällä hetkellä kansliapäällikön 2.3.2022 § 58 asettama kaupunkiyhteinen työryhmä, jonka tehtävänä on arviointikertomuksen suositusten mukaisesti keventää nuorten aloitteiden käsittelyä. Työryhmä etsii ratkaisuja aloiteprosessin keventämiseksi ja määrittelee toimijoiden roolit ja yhtenevät käytännöt kaikille toimialoille. Nuorisoneuvostolla on ollut erinomainen mahdollisuus osallistua aloitejärjestelmän uudistamiseen, koska työryhmässä on mukana kaksi sen jäsentä. Tätä kautta nuorten esiin tuomat ehdotukset voidaan ottaa uudistuksessa huomioon.

Työryhmän työn määräaika on 31.10.2022. Aloitejärjestelmän uudistamisen jälkeen vastausten valmistelijat tullaan ohjeistamaan uudelleen.

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava ponsen ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponsen hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen myös muille valtuutetuille.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunto Matias Pajulan toisesta toivomusponnesta
- 2 Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunto Mika Ebelingin toivomusponnesta
- 3 Nuorisoneuvoston lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ponsien ehdottajat

Otteen liitteet
Esitysteksti

Tiedoksi

Kaupunginvaltuusto

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 24.05.2022 § 84

HEL 2021-012406 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pitää kannatettavana toivomusponnassa esitettyä nuorten aloitejärjestelmän kehittämistä tiiviissä yhteistyössä nuorisoneuvoston kanssa ja toteaa, että kansliapäällikkö on asettanut vuodelle 2022 kaupunkiyhteisen aloitejärjestelmän kehittämistyöryhmän, jossa nuorisoneuvoston edustajat ovat mukana.

Nuorten aloitteet

Nuorten aloitteella tarkoitetaan helsinkiläisten 13–17-vuotiaiden tekemiä aloitteita kaupungin toimintaan kuuluvissa asioissa. Nuorten aloiteoikeuden tavoitteena on kannustaa nuorten osallistumista yhteiskunnalliseen päätöksentekoon. Samalla aloitteet tuovat kaupungin eri toimialoille tietoa nuorten toiveista ja tavoitteista. Helsingin nuorten aloitejärjestelmä on otettu käyttöön vuonna 2015 ja se on sekä kansallisesti että kansainvälisesti ainutlaatuinen malli. Nuorten aloitejärjestelmä on rakennettu mukailen kuntalaisten aloiteoikeutta, mutta siinä on huomioitu nuorten erityistarpeet ja demokratiakasvatusmahdollisuudet.

Aloitteet tehdään Nuorten Helsinki -sivuston kautta. Aloitteen voi tehdä myös sähköpostitse tai kirjallisesti toimittamalla sen kaupungin kirjaimoon. Aloitteisiin vastaa joko pormestari tai sen toimialan apulaispormestari, jonka toimintaa aloite koskee. Vastaukset valmistellaan kaupunginkanslian ja toimialojen asiantuntijoiden yhteistyönä. Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan nuorisopalvelut koordinoi aloitejärjestelmää ja julkaisee aloitteet ja niihin annetut vastaukset Nuorten Helsinki - sivustolla.

Hallintosäännön 26 luvun 3 §:n mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston tietoon kahdesti vuodessa tehdyt nuorten aloitteet, niiden johdosta suoritettavat toimenpiteet sekä nuorisoneuvoston asiasta antaman lausunnon. Päätöksentekoa yksittäisten aloitteiden osalta ei pöydällepanoa tai toivomusponsia lukuun ottamatta sallita. Kun valtuustossa käsitellään nuorten aloitteita, kolmella nuorisoneuvoston valitsemalla jäsenellä on läsnäolo- ja puheoikeus kokouksessa hallintosäännön 29 luvun 7 §:n nojalla.

Nuorten aloitejärjestelmä on osa laajempaa Helsingin nuorten vaikuttamisen kokonaisuutta, jonka keskeisenä periaatteena on vaikuttami-

sen tapojen monimuotoisuus. Helsingin lasten ja nuorten osallisuus-suunnitelman tavoitteena on, että jokainen lapsi ja nuori kokee osallisuutta ja uskoo mahdollisuuksiinsa vaikuttaa, ja että lasten ja nuorten ääni kuuluu monipuolisesti kaupungissa. Kaikilla kaupungin toimialoilla kehitetään tapoja kuulla lapsia ja nuoria.

Nuorten aloitepalvelun kehittäminen 2022

Nuorten aloitejärjestelmään on kohdistunut paljon kehittämispaineita sekä nuorilta, päättäjiltä että viranhaltijoilta. Haasteet liittyvät aloitteiden käsittelytapoihin, vuorovaikutuksen puutteeseen, käsittelyprosessin läpinäkymättömyyteen, aloiteverkkosivun toimimattomuuteen sekä aloitejärjestelmän huonoon tunnettuuteen. Nuorten vaikuttamismahdollisuuksien toteutumista arviointiin myös tarkastuslautakunnan vuoden 2020 arviointikertomuksessa. Siinä annettiin toimenpidesuosituksia koskien nuorten aloitejärjestelmää.

Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen suositusten mukaisesti kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala ja kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee edelleen tiivistää yhteistyötään nuorten vaikuttamismahdollisuuksien tuomisessa konkreettiseksi osaksi koulujen ja oppilaitosten toimintaa ja opetusta. Kaupunginkanslian tehtävänä on yhdessä toimialojen kanssa varmistaa, että toimialoilla vastauksia valmistelevat ovat vuorovaikutuksessa aloitteen tekijän kanssa.

Aloitejärjestelmän kehittäminen on käynnissä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla. Aloitteita koskeva palvelumuotoiluprojekti on toteutettu vuoden 2021 alussa. Sen avulla muodostettiin kokonaiskuva aloitejärjestelmän nykytilasta ja roolista nuorten vaikuttamisen kokonaisuudessa, ja luotiin suuntaviivat järjestelmän kehittämiseksi. Aloiteprosessin kehittämistyö edellyttää tiivistä yhteistyötä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan, kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sekä kaupunginkanslian välillä. Yhteistyötä tehdään myös nuorisoneuvoston kanssa läpi kehittämisprosessin.

Kehittämistyö jatkuu nyt kansliapäällikön ajalle 1.3.–31.10.2022 asettamassa nuorten aloiteprosessin uudistamisen työryhmässä. Työryhmän tehtävänä on tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen suositusten ja nuorilta saadun palautteen mukaisesti kirkastaa järjestelmän tavoitetila, muodostaa yhteinen palvelulupaus, määritellä aloitejärjestelmän status kaupunkiorganisaatiossa sekä keventää prosessia. Työryhmä valmistelee kevennetyn aloiteprosessin ja määrittelee toimijoiden roolit sekä yhtenevät käytännöt toimialoille. Lisäksi työryhmä tekee esityksen, miten aloiteprosessia johdetaan ja kehitetään, ja ketkä toimivat prosessin omistajina.

24.10.2022

Asia/6

Työryhmän tehtävä linkittyy Helsingin osallisuus- ja vuorovaikutusmalliin sekä Helsingin lasten ja nuorten osallisuussuunnitelmaan. Työryhmän perustaminen sitouttaa eri toimijat pitkäjänteisesti yhteisen työn kehittämiseen. Työryhmässä on mukana Helsingin nuorisoneuvoston edustajat.

Käsittely

24.05.2022 Ehdotuksen mukaan

Asian aikana kuultavana oli aluepäällikkö Katri Kairimo. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

nuorisoasiainjohtaja
Mikko Vatka

Lisätiedot

Johanna Laukkanen, suunnittelija, puhelin: 310 89091
johanna.laukkanen(a)hel.fi